

HET WEERKERENDE LICHT

12 december 1958

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van deze bijeenkomst moet ik u er allereerst op wijzen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn.

De volgende week hebben wij Ster-avond, er wordt dan een kabbalistische ritus gevolgd. De verklaring ervan krijgt u in het verloop van de avond zelf. Voor deze avond heb ik een bijzonder verzoek aan u. Een Ster-avond is afhankelijk van de sfeer, die wij op kunnen bouwen. Hoe meer uzelf meewerkt, hoe beter het gaat. Nu zal niemand van ons u misgunnen de gemoedelijke en gezellige kout, waarmee u deze muren pleegt te verwarmen, voordat wij aan het woord komen. Maar onder de omstandigheden zouden wij het erg prettig vinden, wanneer u voor de aanvang, tenminste 5 à 10 minuten stilte in acht wilt nemen in de zaal. Indien u wilt spreken, kunt u ongetwijfeld in de gang daarvoor gelegenheid vinden. De afloop van de avond is tamelijk vroeg, ongeveer 9.30 uur of 9.45 uur.

Op de Tweede Kerstdag zullen een aantal verhandelingen over Kerstmis worden gegeven en wel in de morgenuren. Deze bijeenkomst zal het karakter dragen van een wijdingsdienst, zonder daarbij terug te grijpen naar een te kerkelijk karakter.

Wat onze jaarlijkse prognose betreft: deze zal in kortere vorm gegeven worden, dan in de vorige jaren en wordt gehouden op de vrijdag die na Oudejaar valt.

Elk jaar spreken wij over het Kerstgebeuren. Wij menen, dat het goed is gebruik te maken van de sfeer en stemming, die de wereld ons in deze tijd biedt. Mijn onderwerp is dan:

HET WEERKERENDE LICHT

Wanneer wij over de ster van Bethlehem spreken, over de geboorte, dan wordt dit besef verknoot met Licht van de Wereld. Men denkt wel eens dat deze gedachtegang uniek is. Dat is niet waar. Wij vinden dergelijke legenden tot in het verre verleden. Zelfs de Sumeriërs, ruim 3.000 jaar voor Christus, kenden een soortgelijke legende. In uw eigen omgeving verwachtte men de Godenschemering en sprak men over de komst - uit het zuiden - van Surya, de Zonnegod. De verwachting van een einde der wereld en van een herboren en hernieuwde wereld is dus klaarblijkelijk niet alleen van christelijke oorsprong, maar ligt geborgen in het verlangen en denken van de mensen.

Welke gronden kan men aanvoeren voor een dergelijke vernieuwing? En wanneer wij deze vraag kunnen beantwoorden als tweede vraag: in welke zin en op welke wijze zal een dergelijke vernieuwing zich af moeten spelen? Wanneer wij de geschiedenis van de wereld nagaan, dan blijkt ons, dat de beschavingen, maar ook het leven zelf, in nauw omschreven perioden kunnen worden ingedeeld. In de oudheid spreken wij over de tijdperken van de grote sauriërs, daarvoor van primitievere dierenvormen. Daarna hebben wij gehad de periode, dat de eerste mens al begint op te staan. Dan krijgen wij op den duur het tijdperk van de Homo sapiens met zijn verschillende beschavingsvormen, die wij dan als geschiedenis beschouwen. Wanneer wij in de geschiedenis zelf zien, dan valt ons op, dat elk rijk opkomt en weer vervalt, dat elke beschaving stijgt, een hoogtepunt bereikt en dan haast onmerkbaar verdwijnt, of wordt geabsorbeerd in een nieuwe. De voortdurende kwestie van ondergang - waarom zouden wij niet zeggen Godenschemering? - is dus klaarblijkelijk wetmatig. Zij drukt zich voortdurend door de gehele wereld uit, zowel wat betreft dierenrassen als van mensensoorten.

De conclusie die hieruit al valt te trekken, is betrekkelijk logisch. Slechts in een voortdurende verandering kan het bestaan gegarandeerd worden. Een voortdurende verandering impliceert

een voortdurende vernieuwing, welke vernieuwing soms gelijktijdig de ondergang van het oude, geheel of ten dele, inhoudt. Wij gaan er natuurlijk over nadenken. Als er dan perioden zijn, waarom dan dit idee van Licht? Hoe kunnen wij komen aan de gedachte van een nieuw Licht, aan een herboren hemel, een herboren aarde? U vindt het ook in de christelijke religie terug. U kunt in de christelijke religie zelfs terugvinden op een gegeven ogenblik - al is dat sindsdien verdwenen - een term: "onze Heer de Zon", waarbij ook weer die sterke Lichtgedachte naar voren komt. Waarom? Daarvoor moeten wij de gedachte van de incarnatie, de voortdurende wisseling van bewustzijn tussen rassen, hiermede bij betrekken.

Wanneer wij bv. kijken naar de oude Hindoebeschavingen, dan valt ons op, dat deze met hun bespiegelend leven, een tijdlang het hoogtepunt van menselijk bereiken zijn geweest. De trekkers uit het noorden, de reizigers uit het zuiden, die daar aankwamen, waren allen overstelpt door deze geheimzinnige, weelderige en gelijktijdig vergeestelijkte maatschappij. Kijk op het ogenblik nu eens naar diezelfde landen. Wat eerst bespiegelend was, is nu tot een traagheid, een afwijzen van vernieuwing geworden. Wat vroeger Hindoe was, zal bij een voortgang en hernieuwde incarnatie zeker niet meer als Hindoe incarneren. Dat is een statisch punt geworden, dat nu pas langzaam in beweging gaat komen.

Wat hebben wij daarnaast gezien? De alomvattende beschouwing, die het oude Oosten had t.o.v. kosmische problemen, als van stoffelijke waarden, is in de westerse beschaving verdeeld in vele stukjes. Specialisatie is zover doorgevoerd, dat zelfs betrekkelijk absurde conflicten eruit voortkomen. Want je hebt niet alleen meer een arts, maar je hebt er een voor neus, keel, oor, maag, ingewanden, één die je opensnijdt, één die je dichtnaait en dergelijke figuren meer. Wanneer je dat allemaal bij elkaar neemt, dan blijkt dat het geneeskundig werk in bijna 60 takken uiteen valt. Wanneer je kijkt naar de vakman, dan vindt je, dat een handeling die vroeger verricht werd door één persoon, bv. het maken van een gebeeldhouwd kabinet met houtsnijwerk, lijmen enz., verdeeld wordt - bij fabricage - over misschien 20 à 30 specialisten die elk hun eigen deeltje bijdragen, maar ook niet meer dan dat. Naast die specialisering hebben wij gezien een steeds sterker wordende nadruk op het materieel, het stoffelijke. Klaarblijkelijk is dus de westerse beschaving slechts in zekere zin een vernieuwing, een nieuwe hemel en aarde, t.o.v. die oude wereld. In het bespiegelend bestaan konden wel esoterische en geestelijke waarheden worden bevat, maar zij konden niet meer metterdaad worden uitgedrukt. Het werd een droomleven, waar de geest niet verder kwam. Daarvoor in de plaats is nu gekomen een harde wereld, vol van stoffelijke gedachten, materiële conflicten, geestelijke moeilijkheden.

Ook deze wereld, met zijn steeds verder verdelen van krachten en taken, is langzaam maar zeker op een punt gekomen, waar ze niet meer verder kan. Ook deze wereld begint vast te lopen. Zij biedt geen verdere inhoud meer. De geest en de krachten van de geest, die in deze periode werkzaam zijn geweest, zullen zich langzaam moeten terugtrekken. Voor hen is er in deze voortdurende gelijkblijvende toestand, waarin misschien de naam van de waarden verandert en het detail, maar de werkelijkheid steeds meer gelijk blijft, steeds meer gestabiliseerd wordt tot een eeuwige gelijkvormigheid. Zij zullen zich terugtrekken. Zij zullen zich moeten verwijderen. Het heeft geen zin meer.

De groot kosmische krachten, die gedurende lange tijd de aarde beïnvloed hebben, die eigenlijk het geheel van de stoffelijke realisaties van de mens, het geheel van opkomend materialisme door alle heen....

Vergeet niet, dat ook reeds Griekenland en Rome materialistische mensen kenden. Ja, een meerderheid van materialistische gedachten, zij het in primitieve vorm.

..... een nieuwe invloed uit de kosmos komt. De hemelen veranderen. Nu voorlopig nog alleen in geestelijk opzicht. Er komt een nieuw Licht. Uit de verwarring en de dwaasheid, waarin de mensheid zich op het ogenblik bevindt, moet langzaam maar zeker een nieuw besef en een nieuw weten groeien, een nieuwe verantwoording, een nieuw begrip, een algeheel omhelzen als het ware van de wereld. Niet meer als een persoonlijk belang, maar als een begrepen deel van het groot kosmisch geheel. De conclusie is duidelijk. Hier veranderen reeds de hemelen, hier komt een nieuw Licht, hier komt een nieuw leven, een kracht, een nieuwe straling voor de

mensheid. Is het een wonder dat men steeds weer spreekt over de vernieuwing van hemel en aarde? Dat men steeds weer spreekt over het Licht, dat komen gaat?

Maar wanneer dit alles gerechtvaardigd is, dan moet er ook een ogenblik komen, dat zowel de stoffelijke hemel en de stoffelijke aarde, als de geestelijke hemel en aarde, een verandering ondergaan. Want wij hebben de stoffelijke vormwereld - de aarde - met de stoffelijke atmosfeer - de stem - maar wij hebben ook de geestelijke hemel, de geestelijke sferen, met hun verhoudingen en de geestelijke aarde, het scholingsgebied, waarin de geest zijn bewustzijn opdoet. Ook dezen moeten op de duur veranderen.

Nu kunnen wij natuurlijk, zoals sommige richtingen doen, veronderstellingen op gaan werpen. Wij kunnen zeggen, dat de zuurstof uit de lucht zal verdwijnen, er komt een ander element voor in de plaats. Wij kunnen zeggen dat de eiwitten, de albuminen, waaruit het menselijk lichaam grotendeels is opgebouwd, anders van geaardheid zullen zijn. Het menselijk corpus krijgt een andere inhoud. Dat lijkt mij een beetje ver te gaan. Natuurlijk zal er een tijd komen dat de vorm van de huidige mens zich op deze aarde niet meer kan handhaven. Wanneer het nodig is voor het bewustzijn, zullen er andere vormen zijn voor het voortbestaan. Wij kunnen misschien zeggen, dat ook dit een belofte van Licht is. Maar wie van ons kan daarover oordelen?

Wij moeten het dichterbij huis zoeken. Wij hebben een reden, die gegrift is in de herinnering, in de overlevering der geslachten, om steeds weer een ondergang en vernietiging te verwachten. Wij hebben alle redenen om, mits wij aan een God geloven, ook aan te nemen, dat die God in dat Licht Zijn eigen wezen op een nieuwe wijze zal openbaren. Daar hebben wij dan een basis van het christendom, ook van het geloof, in een hernieuwing en heropstanding.

Nu toont ons de oude overlevering - ik haalde zoeven al het rijk van de Surya en de Sumeriërs aan - een heel eigenaardige legende. Misschien hebt u wel gehoord van Gilgamesj, de reiziger, de held, de man, die niet kon sterven. Een soort prehistorische Noë. Wanneer men deze ziet afgebeeld, op oude tapijten die geweven werden, of getekend op de oude urnen, vazen, dan staat hij altijd tussen een paar dieren. In sommige gevallen lijkt hij er vóór te staan en het lijkt, alsof hij deze dieren in zijn handen draagt, hen a.h.w. leidend. In een ander geval echter zien wij Gilgamesj en profiel, met twee wapens, eveneens door dieren omringd, alsof hij die wil doden. De oude legende vertelt namelijk dat Gilgamesj een wezen was, dat tienduizenden jaren leefde, overall opduikend. Nu als krijgsheld, dan weer als prediker. Een wezen, dat klaarblijkelijk de kunst verstond doden op te wekken, dieren te regeren, en alles te vernietigen wat op zijn weg kwam, wat zich tegen hem verzette. Nu dacht men vroeger aan een werkelijke held, een halfgod. Maar als wij deze figuur bezien, moeten wij dan niet onwillekeurig denken aan het menselijke wezen, dat eindelijk, eindelijk, de begrenzing van zijn eigen verdeeldheid en gespletenheid terzijde heeft gegooid?

U kunt het in de Bijbel vinden. Adam werd gesteld tot heerser over de dieren. De mens moet heerser worden over het dierlijke. Hij kan dit - dit tonen ons de beelden van Gilgamesj, zowel als de legende - op twee manieren doen. Hij kan de dieren leiden, of wanneer zij zich verzetten tegen hem, ze doden. De mens kan het dierlijke element, dat in zijn wereld toch zo belangrijk is, leiden, maar hij kan het ook doden. In beide gevallen echter bevrijdt hij zich, door zijn heerschappij over het laag-stoffelijke, van banden, van ketenen, die hem steeds weer van een dergelijk geestelijk verder gaan hebben teruggehouden. De belofte die de Christenen in Kerstmis en in de Kerstperiode herdenken, is niet slechts de belofte van een verlossing van buiten af, van een Licht dat - zoals de oude Noren zeiden - met Surya uit het zuiden komt. Maar van een licht dat in onszelf kan branden.

Gilgamesj leefde tienduizend jaar, de mens die niet meer tegen zichzelf verdeeld is. U zou zelf, organisch, een dergelijke periode kunnen bereiken. Gilgamesj kon doden doen opstaan. De mens die waarlijk bewust is, kent immers geen dood meer. Gilgamesj is held, leraar, wijze, geneesheer tegelijk, is avonturier en toch weer ingewijde. Is dat de mens niet die tot een waar bewustzijn komt? Ingewijde, op het ogenblik, dat hij het Ik erkennende voor wat het is, de verdeeldheid uit zijn wezen bant, volledig ingewijde, passend in het grote beeld van de Schepping, waarin hij werd geschapen. Avonturier, omdat het leven met zijn duizend ervaringen een voortdurende absorptie van kosmische, zowel als van beperkt stoffelijke waarden inhoudt.

Om te leven moet je beleven, om bewust te worden, moet je ervaring opdoen, moet je leren, weten en ondergaan.

Maar als het werkelijk zover komt, dat je je plaats begint te vinden in die kosmos, dan wordt er Licht geboren van binnen. Meer en meer krijg je het gevoel, dat je uiteindelijk tegenover alle raadselen van de kosmos toch nog weer dat ene kunt zetten, het Lichtend begrip van een grote wil, van een grote kracht, die boven je staat. En wanneer je dat hebt, wordt je dan niet tot leraar, tot geneesheer, zowel als tot krijgsman? Je zult het onrecht bestrijden, dat anderen belet hun eigen weg tot het Licht te vinden. Je zult spreken en leraren tot degenen die in hun onwetendheid een beroep op je doen om meer te leren weten. Je zult hen genezen, die gekwetst zijn en niet meer verder kunnen op 's levens weg, het zij door stoffelijke, hetzij door geestelijke moeilijkheden. Wat heb je dan gedaan? Wanneer je dat zelf begint te verwerklijken, dan hoef je nog niet eens het volledige bereikt te hebben, dan begin je de gedachte van Kerstmis waar te maken in de menselijke en persoonlijke vorm.

Ik zou de laatste zijn het Licht van Kerstmis te ontkennen, de esoterische betekenis, de Kerstster en de geboorte van het Kerstkind. Deze dingen hadden hun betekenis, deze dingen hebben een stempel gezet op een groot deel van de wereld. Zij hebben een weg gebaad, die de mens kan gaan. Maar is het voldoende de Kersttijd alleen te gebruiken om oude relieken te bezien? Laat ons dan, wanneer wij alleen maar aan de lichtgoden willen denken, terug gaan tot het geloof zoals in Egypte, met het geloof in Osiris, die eens, geheel herboren, de aarde zal betreden en het licht van de zon zal herscheppen in de aarde zelf. Laat ons dan teruggaan tot al die primitieve gelovigen, die op hun wijze in verlossing en licht geloven. Dan zijn wij net zo ver.

Het Kerstverhaal en het Kerstbetekenis beginnen voor ons pas inhoud te krijgen op het ogenblik dat wij zelf deel nemen eraan. Dan is dit Kerstfeest ook voor ons geest van komend Licht. Een Licht, dat van binnen groeit. Een Licht, dat je ongetwijfeld veel onthult, dat je onaangenaam en helemaal niet prettig vindt. Je veel doet aanschouwen in anderen en in jezelf dat ontsteltenis wekt. Maar een Licht, dat je leert de ware verhoudingen te zien. Een Licht, dat je leert de harmonie in jezelf te vinden en te herstellen. Op deze manier pas krijgt het Licht werkelijke betekenis. Slechts in deze zin spreken de klokken van Kerstmis een werkelijke een reële betekenisvolle taal. De mens, die verteerd en vertederd door zijn sentimenten, het hulpeloze Kerstkind in een kribbe gesimuleerd ziet, die met een vroom gebeddeke zich ervan af maakt, weet niet, wat Kerstmis is. Het is het feest van het Licht, dat komt voor de mensen, voor alle mensen. Het is het feest van de eeuwige belofte van vernieuwing. En altijd weer komen de nieuwe mogelijkheden en nieuwe voertuigen.

Wanneer wij spreken over deze dingen, dan klinkt dit in de oren van velen als een legende, als iets onmogelijks. Laten wij dan die legende maar stellen naast al die andere legenden om duidelijk te maken, wat wij bedoelen. Er was een tijd, dat in Atlantis de grote wijzen heen gingen. Een tijd, dat Atlantis op de top van zijn glorie, zijn eigen verderf begon te bevorderen. Juist in deze tijd zien wij elders beschavingen opbloeien. Juist in deze tijd worden elders de eilanden gevormd, waarin weten en bewustzijn, het magisch kennen van Atlantis kon voortbestaan. Wanneer langzaam de grootheid van het Incarijk vervalt, wanneer de verwildering der stammen uiteindelijk de wreedheid, de oorlogsgoden doet zegepralen boven de liefelijkheid van het plantenoffer, dat aan de Vader, de scheppende Zon, wordt gegeven. Dan, mijne vrienden, zijn er weer andere voertuigen, dan plotseling ontwikkelen zich nieuwe beschavingsvormen, dan zijn er opstanden en veranderingen in China, dan maakt Japan zich klaar voor de ongewenste, maar onafwendbare openbaring van een westerse wereld in de besloten oosterse staten. Wanneer de glorie van de laatste paleizen vbleekt, de horden van Dzingis Khan naar het zuiden trekken, met hun woeste paarden binnenstormend, de rozengeur in de valleien, dan staan elders plotseling nieuwe typen van denkers en mensen op. Dan begint plotseling in het westen weer een nieuwe gang. Zo is het altijd geweest. Het ene gaat onder, de ander verrijst. Steeds verrijst er iets, dat een klein beetje verschilt, van wat er voordien was.

De wereld van het Westen, zoals zij thans is, is nog nooit geweest. Er zijn wel vele dingen geweest, die haar bijna gelijk waren. Dat kunnen wij over elke fase van de geschiedenis zeggen. Telkenmale wordt er iets meer, iets nieuws, iets beters gevonden. Telkenmale weer zal de geest, die daar behoefte aan heeft, een stoffelijke vorm kunnen aannemen in een wereld die

haar een voortgang mogelijk maakt. Telkenmale staat de mens voor een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, telkenmale openbaart zich ook geestelijk het verval van de wereld en het ontstaan van een nieuwe wereld.

Voor u, die dit langzame proces meemaken, is deze werkelijkheid nu nog niet zo geopenbaard. Laat ons desondanks ook over het feest van het Licht spreken, de komst van het Licht, zoals dit bestaat in de sferen. Want ook daar, ook in de geestelijke sferen, waaraan zovelen niet eens geloven, komt soms weer het Licht in een nieuwe vorm. Dan gebeurt daar precies hetzelfde. Het ene ogenblik loop je nog tussen goud golvende korenvelden, tussen wouden, die met plechtige geheimzinnigheid tempels van de natuur schijnen en je bent gelukkig. Het volgende ogenblik is het alsof er een wolk voor de zon trekt. Je wereld verbleekt en vervalt. Het graan wordt tot stof en de bomen vergaan tot staketsels, die als laatste vorm in je wereld je wijzen dat je verder moet gaan. Dan kun je nog blijven. Dan kun je nog trachten iets te herwinnen van de vreugden van zoeven. Maar je moet toch dit alles ondergaan. Het is je dan niet genoeg meer in deze sfeer verder te leven, indien je niet verder gaat, moet je terug. Maar wanneer je, wanneer je wereld zo ondergaat, je kunt zeggen: "Dit is niet het heelal. Er moet nog meer zijn", dan komt er weer Licht. Een ander Licht. Dan zie je rond je de laatste kale vormen langzaam wegwazen. Er komt een nieuw bestaan, een nieuwe wereld, die je nog niet kent. Een wereld waarin je hulpeloos staat als een pas geboren kind, stil en verwonderd. Je leert je er te bewegen. Heb je dit eenmaal geleerd, dan ontdek je - haast met ontsteltenis - dat de inhoud van je wezen, anders is geworden, dat je jezelf anders kent, misschien ook beter dan vroeger. Je bemerkt ook dat je een andere band hebt gevormd met de Lichtende kracht, die je nu steeds voor je ziet.

Of dit proces nu zich langzaam afspeelt, zoals voor de volkeren der aarde, ofwel snel, zoals voor de geest die al insluimerend haar sfeer verliest, een ding is zeker: wij hebben redenen om het feest van Licht te vieren. Wij hebben reden ons te verheugen over het Licht, dat komt, indien wij bereid zijn zelf te werken en te streven, om die Lichtende kracht mede in ons zelf te doen ontstaan. In de ernst van onze bestrevingen zullen wij dan niet alleen een Kerstfeest vieren, wij zullen een innerlijke hergeboorte beleven, een weg vinden, die ons misschien over Golgotha voert, maar die zeker eindigt in het huis des Vaders. Dit is de voleinding, waarin de kosmische God, door ons volledig aanvaard, ons in zijn wezen opneemt, zodat wij één zijn met Zijn schepping. Dit is het doel, waarvoor wij geschapen zijn aan het begin van alle tijden.

Zoals u hebt bemerkt, heb ik in dit betoog bepaalde elementen van onze voorgaande lezingen over godsdiensten zich doen weerspiegelen. Wij zullen niet veel tijd meer hebben om over Kerstmis te spreken. Hoogstens nog op tweede Kerstdag. Ik hoop dus, dat u hiermede genoeg wilt nemen.

Goedenavond.

Reactie: Pardon. U heeft aangekondigd dat de prognose op de laatste vrijdag van deze maand zou worden gehouden?

Antwoord: U heeft gelijk. Het wordt de eerste vrijdag in januari. Nogmaals: Goedenavond.

JEZUS ALS ENIGE WEG TOT DE WAARHEID

Goedenavond, vrienden.

Wat wordt het tweede onderwerp?

Reactie: Ik zou willen vragen: Jezus heeft gezegd: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij." Kan men ook langs andere wegen tot de Vader komen?

Antwoord: Ik kan er een betrekkelijk kort commentaar opgeven.

Degene die dit een té enge weg vindt, of degene die dit ziet als een alleen door Christus Jezus tot de Vader komen, vergeet één ding. Jezus Christus is niet alleen maar Jezus van Nazareth. Hij is een eeuwige kracht, een eeuwige geest. Een werking, die vanuit de aarde en de kosmos

voortdurend in de mensheid doordringt. Die Kracht spreekt met vele stemmen en door vele persoonlijkheden. Eén ding is daar altijd weer in behouden. De wet van de liefde, de wet van de verdraagzaamheid a.h.w., de wet van de levensaanvaarding, van het leven voor anderen en niet voor jezelf. Daarnaast het kennen van God en het aanvaarden van God.

Gezien het feit, dat er zoveel openbaringen zijn geweest, waarin deze zelfde geest gesproken heeft, deze zelfde geest aan de mensheid door een menselijke vorm en gestalte een weg heeft getoond, kunnen wij naar waarheid zeggen: "Er is geen weg tot de Vader dan door de Christus." Wij moeten erbij voegen: de Christus is meer dan de Christus Jezus, die in het christendom wordt erkend. Groter en kosmischer van betekenis is Hij de uitdrukking van Goddelijke kracht, die ons tot bewustwording stuwt en ons de bereiking mogelijk maakt. Het is geen lang onderwerp. Commentaar?

Vraag: Dit klinkt wel heel anders, dan men het gewoonlijk leert.

Antwoord: Inderdaad. Het woord Christus - naar ik meen o.m. afgeleid uit het Grieks - betekent niet Jezus als zodanig, maar de verlossende werking. Dit bestaat uit de openbaring, plus het offer. Deze dingen vinden wij precies gelijk uitgedrukt in de Witte Orde waarvan bv. Melchizedek een priester was. Dezelfde opvattingen vinden wij verder terug bij de Boeddhisten en Mohammedanen. Het gaat hier niet om één bepaalde persoon, of om een paar woorden. Het gaat om een levenshouding. Die levenshouding is ons ook in het leven van Jezus van Nazareth getoond. Dit is de weg, dit is de waarheid. De weg is: zo te leven als hij. De waarheid wordt gevonden, wanneer wij God vinden in deze wijze van leven. En niemand kan tot de Vader komen dan door deze aanvaarding van de kosmische eenheid, die staat boven het individueel streven en denken van de mens.

Vraag: In een vorige lezing werd gezegd, dat de mens een deel van God is, maar dat God ook een deel is van de mens. Dat laatste is moeilijk te bevatten: m.i. is God Alpha en Omega van de mens.

Antwoord: Tussen Alpha en Omega ligt een heel alfabet. Ik ben het direct met u eens, dat God het begin en het einde is van elke mens. Maar ik zou God maar een treurige God vinden, wanneer Hij ook alle zwakheden en fouten van de mens was. Laat ons zeggen: God in de mens is het leven van de mens, zijn mogelijkheid tot leven, denken en begrijpen. Maar de onvolledigheden van het bewuste begrip is een zaak van de mens zelf. Op het ogenblik dat de onvolledigheid verdwijnt, die de mens belet zich volledig in het Goddelijke a.h.w. aan te passen en thuis te voelen, dan is er geen mens meer, alleen maar een deel van God.

DE VOOR- EN NADELEN VAN DE BIJBEL VOOR DE WESTERSE BESCHAVING

Reactie: Ik zou graag iets willen horen over de voordelen en nadelen van de Bijbel voor de westerse beschaving.

Antwoord: Ik moet beginnen met te stellen, dat de Bijbel uiteenvalt in twee delen, die in feite enigszins strijdig met elkaar zijn. Ook al wordt dat in het christendom meestal voorbij gezien. Wij hebben namelijk de Joodsche Bijbel, het Oude Testament en de christelijke Bijbel, het Nieuwe Testament. Deze beiden zijn niet aan elkaar gelijk en zijn zelfs geen aanvulling van elkaar. Jezus heeft tot Zijn leerlingen en de menigte gezegd: "Want zie, Ik ben het einde van het oude verbond". Het oud verbond is neergelegd in het Oude Testament. Het is de geschiedenis van een volk, het denken van een volk, zijn geloof, zijn hoop, zijn verlangen, zijn openbaringen, die het ontvangen heeft, de allegorieën, waarin het zijn esoterische wijsheid uitdrukt.

Het is ongetwijfeld een zeer belangrijk boek. Maar een boek dat voor een Christen, die erin leest, uitermate een verwarrende invloed kan hebben. Vergeet niet, dat de Bijbel in het Oude Testament spreekt over een toornende God, over een wrekende God, dat Jahweh, met Zijn bliksem, zijn ban voor verdoeming staat. Vergeet niet, dat het Oude Testament de wetten weerkaatst van volkeren, die slavernij nog hoog achtten. De begrippen van een wereld, té barbaars haast volgens het moderne idee hier voor te stellen, dat zij zo leefden. Maar diezelfde

christelijke maatschappij van heden, zij grijpt terug in het Oude Testament. Zij pakt er haar profeten uit en gelijkenissen, zij grijpt uit naar de Koningen en zij zegt: "Zie, hier hebben wij de letterlijke waarheid van onze tijd; en dat Jezus het anders heeft geleerd, dat interesseert mij niet. Het staat toch in de Bijbel." Dan moet datgene, wat van Jezus' spreuken en waarheden bewaard is, maar zo worden verdraaid, dat het past bij het Oude Testament.

Maar dat is geen christendom, dat is een leugen. Dergelijke leugens van zelfverheerlijking en van zelfrechtvaardiging en dergelijke gedachten aan uitverkiezing heeft Jezus steeds verworpen. De westerse wereld heeft dezelfde oude fouten weer overgenomen en heeft zich in de situatie gebracht, waarin het volk der Joden was, toen Jezus ingaande tot het Paasfeest, stond bij de stad en weende over haar: "Wee u, o Jeruzalem".

Deze christelijke wereld zou in de Bijbel, en zeker in het Nieuwe Testament, een leidsnoer kunnen hebben dat haar uit brengt uit al deze verwarring van wereld en ellende. Een mens die eerlijk leeft, volgens de leer van Christus Jezus, zal voor zich in de wereld de vijandschap doen verdwijnen, het duister bestrijden en uiteindelijk overwinnen. Maar die mens zal ook zijn eigen belangrijkheid moeten verwaarlozen. Hij zal als Jezus, de Grootste onder de Grootsten, bereid moeten zijn melaatsen te moeten beroeren, voeten te wassen van bedelaars. Dat kan hij niet over zijn hart verkrijgen. De mens van het westen hongert naar macht, naar bewustzijn en naar een zekerheid van een God, die met hem is. Dan grijpt hij niet naar het Nieuwe Testament. Dan grijpt hij naar de spreuken van het Oude Testament en begint te verklaren: "Het gezag is God gegeven. Dit is alleen de wet en de waarheid. Wij zijn de uitverkorenen. Wij hebben het recht".

Een vreemd recht. Laat ons niet vergeten, dat als wij willen zien naar de Bijbel en het Oude Testament, wij kunnen rechtvaardigen, dat de Bolsjewistische mogendheden hele landen ontvolken door de volkeren te doden, of te deporteren, want ditzelfde hebben de Joden gedaan, toen zij kwamen in het Beloofde Land en de Filistijnen probeerden uit te moorden en alle stammen die daar leefden. Dat was toen Gods wil, waarom zou dit nu Gods wil niet zijn?

De tijden zijn anders, maar dan is ook de Bijbelse waarheid een andere geworden. Wat is de waarde van de Bijbel voor deze westerse maatschappij?

Als u mij dat vraagt, dan zeg ik u: zij is een vloek geworden, daar, waar men zich beroept op los gewrongen spreuken, los van elke idee en gedachte, om zichzelf te rechtvaardigen.

Als u mij vraagt: wat is dan haar goede betekenis? Zij geeft in de evangeliën en de openbaring van Johannes, aan de mens, die naar geestelijke bewustwording streeft, een houvast. Zij toont hem welke wetten werkelijk betekenis hebben, wat in het leven inhoud en waarde heeft, wat onbelangrijk is en wat terzijde gelegd kan worden.

Daar hebt u mijn mening omtrent de Bijbel. Ik kan er nog dit bijvoegen. Ik betreur het, dat, hoe christelijker de wereld zichzelf schijnt te vinden, hoe minder zij Christus' leer schijnt te kunnen volgen. Het is opvallend, dat de meest Christelijke staatshoofden, regeerders, met evenveel dreiging en venijn moordwapens fabriceren om een wereld uit te roeien, als degenen, die God verworpen hebben. Er is tussen dezen geen verschil. Daarom zou ik willen opmerken, dat zij, die het Nieuwe Testament in zijn volle waarde beleven, zalig zullen geheten worden boven alle anderen. Niet omdat zij uitverkoren zijn, maar omdat zij de weg hebben gevonden om te leven in harmonie met de Vader, met de Schepper Zelf. Maar velen hebben geroepen "Here, Here". Zij zullen ondergaan in het vuur van in de schijn van rechtvaardigheid ontketende oorlogen, die oorlogen, die werelden verbranden en vernietigen, die oorlogen, die mensen tot beesten maken en erger.

Wanneer ik dan vanuit mijn standpunt, nog één ding daar aan toe mag voegen: arme wereld, die meent, dat de verrechtvaardiging met een Bijbelwoord voldoende is. Maar Jezus heeft ons in de evangeliën zelf geleerd, hoe dit te beschouwen. Laat ons dan trachten de werkelijke waarde te vinden in de Bijbel, in de weg, die Jezus ons heeft getoond. Wanneer die anderen dan onrecht, onheil oproepen en over de wereld brengen, laat ons trachten dit te verminderen en te verbeteren. Niet de anderen verwijten maken, maar spreken met Jezus: "Vader, vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen".

Daar hebt u mijn overtuiging.

Vraag: U noemt de openbaring van Johannes gelijk met de evangeliën. Maar is deze niet een schitterende gelegenheid om overal verwarring te stichten?

Antwoord: Als wij weten dat het zelfs gebeurt met de eenvoudige gelijkenissen van Jezus, kan ik dat ongetwijfeld niet ontkennen. Voor degenen die Jezus' weg volgen en die dus weten, hoe zij streven, offeren en leren moeten paren, komen tot de juiste weg. Zij zullen in Johannes' openbaring veel vinden, wat zij kennen. Zij zullen niet, zoals sommige dwazen, zonder sleutels trachten de wereld van het ethische en esoterisch geheimbeeld te forceren, profetieën makend tot een wapen voor zichzelf en iedere staatsman die hen niet past aanduidend als "het beest". Ik kon er echter niet buiten, deze openbaringen waardevol te noemen, waar zij de - zij het in geheime beelden en taal gesteld - conclusies zijn van hetgeen Jezus' wereld betekent, van hetgeen Jezus' leer kan betekenen voor de wereld. Een beeld ook van wat over de wereld geestelijk en stoffelijk zal losbarsten op het ogenblik, dat de mensheid de weg die Jezus voorging geheel verlaat. Ik meen dus, dat ik recht had, ook dit deel bij de belangrijke werken te voegen van het Nieuwe Testament, ondanks zijn misschien soms wat verwarrende inhoud. Het behoort zeker tot de geschriften die heden voor de mensheid belangrijk zijn. Laat ons niet vergeten, dat in een werk van wijsheid ook geschreven staat: "Want velen spreken en velen lezen, doch zij begrijpen niet. In hun onbegrip trachten zij de waarheid te doden." Dit stamt dan weliswaar niet uit de Bijbel. Het werd genomen uit een commentaar op de Mahabharata, oud dus. Maar desalniettemin waar, ook in deze tijden.

Vraag: Zou het niet mogelijk zijn, hier die Openbaringen van Johannes eens nader onder de loupe te nemen?

Antwoord: In zeer beperkte mate misschien. Maar vergeet niet, dat het boek gesloten was. Degene, die zag zelfs, zag niet alle zegels verbroken. Toch is hem duidelijk gemaakt, dat zelfs onder wat hij zag, dingen waren, waarover hij niet mocht spreken. Om de openbaringen geheel te kunnen verstaan, dient men een innerlijke verklaardheid te bezitten. Deze moet uit jezelf komen. Door ons kan zij niet aan u gegeven worden. Toch willen wij, zodra de omstandigheden het toelaten, hetzij als eerste, hetzij als tweede onderwerp, op deze openbaringen terugkomen.

Vraag: Maar wij moeten toch begrijpen dat het Oude Testament bijna 4000 jaar ouder is dan het Nieuwe Testament?

Antwoord: Inderdaad. Het is ouder. Dat geef ik gaarne toe. Tenminste bepaalde delen ervan. Want niet het geheel is 4000 jaar oud. Zelfs meer dan 4000 jaar. Delen ervan..... Dat heb ik reeds gezegd. De Bijbel is een compilatiewerk, dat een geschiedenis behelst, waarvan de eerste delen werden opgetekend - vanaf heden gerekend - bijna 5000 jaren geleden. Dat ben ik met u eens. Maar dit geldt slechts voor Genesis. Bovendien, is ouderdom u ook een teken van wijsheid?

Vraag: Ja. Maar als het Oude Testament zo oud is, is het duidelijk, dat het minder geëvolueerd is dan het latere Nieuwe Testament.

Antwoord: Dat heb ik tenminste zojuist betoogd. Ik heb namelijk opgemerkt, dat men in deze tijd zich nog vaak baseert op uitspraken en stellingen van het Oude Testament. Dezen stammen echter uit een tijd en hebben betrekking op een maatschappij, die, volgens thans geldende opvattingen, barbaars is. Hierdoor komt men tot zelfverheffing en een begrip van uitverkiezing, dat heden niet meer zo kan of mag bestaan, wil het de mens niet voeren tot grote en onaanvaardbare consequenties. Degenen, die dit christelijk trachten door te voeren, mogen zich in deze dan ook wel eens spiegelen aan degenen, die dit begrip van meerderwaardigheid politiek hebben doorgevoerd en zich het "Herrenvolk" noemden. Volgens hun stellingen waren zij ook "uitverkoren". In deze waan hebben zij zichzelf te gronde gericht en vele anderen groot leed aangedaan.

Vraag: Is het Oude Testament niet eerder een leer dan een Bijbel?

Antwoord: Ik meen dat de naam van het boek de inhoud wel omschrijft. Bijbel zal namelijk worden verstaan in de betekenis: verzameling van heilige boeken, of heilig boek.

Vraag: Maar het is toch niet alles, wat God spreekt?

Antwoord: Weet u, wat het volgens mij is? Een knap verborgen en zeer waardevolle esoterische leer die voor de ingewijden een buitengewoon grote betekenis heeft. Maar voor de leek, juist door de wijze, waarop de leer hierin bemanteld en verborgen is, voor de dwaas bovenal, die

meent te begrijpen, is juist hierdoor het boek een groot gevaar. Daarnaast ben ik met u eens, dat wij moeten stellen, dat de Bijbel bestaat uit reeksen van bijzondere delen, die elk voor zich een afzonderlijk doel hebben. Sommige van de profeten zijn in feite de politici van een oud volk in een andere tijd. Sommige van de gelijkenissen, die zij verbreiden doen ons denken aan gruwelpropaganda, anderen meer aan Koenraad van de Arbeidsdienst. Andere beelden en gelijkenissen zijn weer zozeer gebaseerd op een toen bestaande werkelijkheid, dat men heden dezen niet meer in hun ware zin kan herkennen, óf beleven. Om dit laatste te kunnen doen, zou men wel moeten beschikken over zeer grote geschiedkundige kennis op dit gebied naast een voldoende kennis van oude talen. Voeg dan hierbij nog het feit, dat tussen deze verhalen en profetieën nog de geschiedenis van een volk is geweven, verteld door de eigen historici, met alle gevolgen van dien. Hieruit kan een ieder wel begrijpen, hoe moeilijk het wordt de delen van elkaar te scheiden en elk de juiste betekenis te geven. Als Bijbel genomen op de manier, waarop de doorsnee Christen dit werk ziet, namelijk als de woordelijk zo door God geopenbaarde waarheid, is het een gevaar voor de mensheid.

Vraag: Toch is er wel wat goeds te zeggen over de Bijbel, ook voor degenen, die niet achter de esoterische waarheden door kunnen dringen: hij brengt sommige mensen het leven met God nader. M.a.w. dat zij het bewustzijn van de Ene meer met zich dragen, dan zonder dit boek.

Antwoord: Het laatste betwijfel ik en wel om de volgende redenen. Ook daar, waar geen Bijbel bekend, is, leeft de mens vaak zeer intens met zijn God. In vele gevallen zelfs intenser, dan de Christen met zijn Bijbel. Gaat u maar eens kijken, hoe sommige huisaltaren bij de "heidenen" een directe realisatie van Gods aanwezigheid zijn, zij het, dat God misschien een beperkter begrip is. Kijk maar eens, hoe huisgoden en zelfs keukengoden een onmiddellijke band met de grote, de enige, of regerende Godheid zijn bij mensen, die volgens de veel minder vrome Christenen niets anders, dan arme en barbaarse heidenen zijn. Kijk eens naar de wijze waarop de Boeddhisten met één enkel eenvoudig woord of beeld soms dichter bij God kunnen komen, dan anderen met een hele Bijbellezing.

Hieruit kunnen wij dan naar mijn inzien ook wel de conclusie trekken, dat, gezien de honger in de mens naar God, hij deze band met God, dit zich één gevoelen met de Ene, ongetwijfeld ook op een andere wijze had kunnen verwerven en zekerlijk ook verworven zou hebben, wanneer de Bijbel niet tot zijn huidige waardigheid van het woord Gods en gewijd orakel, ten onrechte, zou zijn verheven.

Vraag: Dat is één. Maar brengt het niet een steentje bij tot de samenleving?

Antwoord: Misschien denk ik hier iets te zakelijk er over. Maar ik acht de schade die door het misverstaan van ditzelfde testament wordt aangericht, zo veel groter dan het geestelijk en maatschappelijk nut dat er door wordt gebaard, dat ik mij afvraag, of het niet beter zou zijn, dit Oude Testament voor een ieder te verbergen. Men zou het alleen als een studiemateriaal in handen mogen geven aan degene die - hetzij historisch, hetzij esoterisch - reeds voordien een behoorlijke diepgang bereikt hebben. Ik geef graag toe, dat het boek zijn goede zijde heeft, maar, als dit goed - in vergelijking tot het kwaad dat door ditzelfde boek werd gesticht - in verhouding klein is..... En dat is mijn mening. U hoeft dit natuurlijk niet met mij eens te zijn.

Reactie: Het ligt dus niet aan het boek, maar aan de mensen die het lezen.

Antwoord: Dit ben ik weer direct met u eens. Maar neem als voorbeeld: een mes is scherp, dat is een eigenschap van een mes. Dat mes doet veel goed. Er kan veel werk mee worden gedaan. Nu geeft men het mes aan kinderen in handen. Zij snijden zich er aan, of schaden anderen er mee.

Opmerking: Dat ligt natuurlijk aan de kinderen.

Antwoord: Toch acht ik het dwaas om kinderen een scherp geslepen mes in handen te geven. Wanneer men iets dergelijks nu op geestelijk terrein doet, geldt dan eigenlijk niet precies hetzelfde?

Vraag: Maar in de tijd dat het geschreven werd, was het volgens u toen op zijn plaats?

Antwoord: Ja, in de tijd dat het geschreven werd, bevorderde het namelijk het begrip van de ene God op een wijze, die paste bij de mogelijkheden van die tijd.

Vraag: De 10 geboden?

Antwoord: Inderdaad. Maar deze geboden vinden wij, zij het in licht gewijzigde tekst, al vroeger en ook elders. Vóór Mozes deze geboden aan het volk gaf, waren dergelijke wetten e.d. – Hammurabi - ook al bekend. Het zijn dus mooie en alomvattende zedenwetten..... Maar het zijn zeker niet de enige Wetten van die geaardheid en deze inhoud in deze vroegere tijden.

De 10 geboden zou ik dan ook eerder willen zien als een uiting van een kosmisch begrip, dat overall rijst, ongeacht de vorm, waarin het zal zijn uitgedrukt. De formulering is buitengewoon mooi, zuiver en helder. De Wetten zijn vandaag nog waardevol. Maar men zoekt in het Oude Testament niet alleen de 10 geboden. Men zoekt vooral naar commentaar er bij en naar een uitzondering, of een zelfrechtvaardiging.

Kort en goed gezegd: in de tijd en voor het volk, waarvoor het in het Oude Testament werd neergeschreven, was het een middel om het inzicht van het volk te verruimen, een betere vorm van godsdienst ingang te doen vinden, een eenheid te geven aan een reeks van stammen, die feitelijk geen echt volk was en daardoor - althans tijdelijk - een machtsbalans te scheppen bij de Middellandse Zee. Door de glansperiodes van dit volk zou op de duur de gehele toenmalige beschaving beïnvloed worden. Als zodanig is de Bijbel reeds zeer belangrijk. Verder is zij belangrijk als een werk, waarin vele van de grootste dichters uit die dagen zich uitten, waarnaast vele verklaringen van magische en esoterische geaardheid voor het nageslacht werden bewaard. Elk van deze dingen is voor de ingewijde en voor het volk van zijn tijd zeer waardevol. Maar beschouwd als een samenhangend geheel is het voor de doorsnee lezer zeer bedrieglijk.

Het Oude Verbond kon dan ook niet meer voortbestaan, toen Jezus kwam. De mensheid had de betekenis van de oude waarheden toen al zó ver verdraaid, dat er geen werkelijke inhoud en waarde meer aan kon worden toegekend. Het Oude Testament had m.i. dan ook al lang zijn waarde verloren, vóór het Nieuwe Testament ontstond.

Maar vindt u niet, dat het nu werkelijk tijd gaat worden voor een kleine pauze? Bij een volgende gelegenheid kunnen wij altijd nog eens verder over deze onderwerpen spreken. Ik ben in ieder geval blij te zien, dat zij sommigen uwer evenzeer aan het denken hebben gebracht, als zij mij indertijd bewogen hebben.

Goedenavond.

ESOTERIE

Goedenavond, vrienden.

Vanavond willen wij dan ook weer proberen aan populaire esoterie te doen. Esoterie is eigenlijk de kennis van de innerlijke wereld. U kunt die illustreren met verhalen, je kunt er ook zo eens over praten, maar een ding blijft altijd toch het hoofdpunt. Namelijk, hoe staan wij zelf in het leven? Hoe kunnen wij begrijpen wat er voor waarheid in ons ligt?

Ik weet niet, of u wel eens zo'n chinees stapeldoosje hebt gezien. Als je dat open maakt, zit er weer een doosje in, en weer een doosje en uiteindelijk in het allerlaatste, hoort dan iets in te zitten. Als u het koopt, zit er natuurlijk niets in, u moet er zelf iets in doen. Zo is het eigenlijk met de esoterie ook. Ergens in ons - wij hebben het wezen, wat wij zijn, niet gekocht, wij hebben het van God gekregen - bevindt zich het juweel, dat wij LEVEN noemen. Daarom zitten er een hele hoop voertuigen, een hele hoop van die doosjes. Als je het ene er af hebt gepeld, houd je een tweede over. Hoe kleiner ze worden, hoe minder oppervlakte er aan zit, hoe minder moeite het je eigenlijk kost om ze te leren kennen.

De innerlijke weg begint altijd met grote moeilijkheden. Op het ogenblik, dat je naar binnen toe wilt leven gaan en denken, sta je tegenover een buitenwereld, die zo groot en overweldigend is, dat je ze haast niet aan kunt. Heb je eindelijk die wereld een klein beetje in je macht gekregen, ben je zover, dat je die kunt verwaarlozen, wanneer het nodig is, dan wordt de tweede wereld, waarin je komt, die van het geestelijke bestaan, zonder meer al veel eenvoudiger. Hoe verder je gaat, hoe lichter het wordt.

Men heeft wel eens gezegd, dat het pad naar de hemel een erg smal pad is. Of het nu gezegd wordt met de bedoeling dat er niet veel afwijkingen mogelijk zijn, ben ik het ermee eens. Als men wil zeggen, dat het altijd een moeilijk pad is: neen, dat is het ook weer niet zo. Het vraagt alleen zelfoverwinning. Die zelfoverwinning kun je pas verwerven, wanneer je een doel hebt gevonden, je moet iets hebben om te willen. Wanneer u dus aan esoterie begint, moet u allereerst voor uzelf een reden proberen te vinden. Die reden mag niet zijn, alleen maar mooie gedachten te hebben, of mooie belevingen.

Dan gaat het u net als de sneeuwvlok. Ik weet niet, of u zo 'n sneeuwvlok wel eens hebt bekeken. Een symmetrisch kantweefsel van ijskristallen, dat tezamen met vele anderen neer-dwarrelt. Een lucht, die als met watten doorzaaid lijkt. Boven is de lucht donker, maar het kristal zelf is licht, wit, helder en schitterend. Wanneer er een beetje zon is, dan lijkt het of de wereld nog eens zo licht is geworden. Zo'n kristal is net als een hoge gedachte, die wij hebben. Wanneer wij werkelijk ver uitreiken in onszelf, dan vinden wij ineens soms zo een beleving, zo'n gedachte, die volkomen harmonisch en volkomen symmetrisch is. Zoals er duizenden verschillende vormen van sneeuw kristallen zijn, zijn er ook duizend verschillende mogelijkheden om tot zo'n beleving te komen. Als je het hebt, dan dwarrelt het neer. Wat gebeurt er wanneer je sneeuw op aarde ziet liggen? Wanneer zij ergens komt, waar het rustig is, dan smelt zij. Dan geeft zij meestal voedsel aan de planten. Dus dan heeft het zin. Echter, kijk eens in een drukke stad. Als de sneeuw hier even ligt, wordt het een grijs-gauwe brij, met al die bruinige moddertinten erin, die je doen hopen, dat het soepje maar gauw opgeruimd is.

Wanneer u een hoog geestelijke gedachte hebt, wanneer u zo'n esoterische gedachte gevonden hebt, dan gaat het u eigenlijk precies hetzelfde. Want u hebt het druk, nietwaar? U moet dit doen en dat kan je toch niet laten. Wat is het gevolg? Dat die gedachte, wanneer zij op zichzelf staat, of deel uitmaakt van vele andere gedachten, alleen al heel gauw tot iets wordt, wat ons leven bemoeilijkt en het eigenlijk onplezieriger maakt dan eigenlijk noodzakelijk is. Daarom moet je de esoterie niet alleen maar baseren op die mooie gedachten, op die mooie leringen en op die mooie lessen. Je moet met de praktijk beginnen.

JACOB MET DE BONENSTAAK

Er was eens iemand, die een vergelijking maakte tussen Jacob met de bonenstaak en de mens die aan esoterie doet. Het klinkt misschien heel gek, want u kent het verhaaltje wel. Onze Jacob kreeg een wonderzaadje. Hij stopte het in de aarde en voor hij het wist, had hij een boom, die groeide tot in de hemel. Daar is hij ingeklommen. Toen hij eenmaal boven was, vond hij daar een andere wereld, maar hij was dom genoeg daar dingen te doen die niet hoorden. Toen moest hij weer naar beneden toe. Op het laatste viel hij. Het is een wonder geweest, dat hij zijn nek niet brak. In dit verhaaltje zit wel iets, dat wij als vergelijking kunnen gebruiken.

In uw leven zal het u heel vaak gebeuren, dat men u iets geeft, een enkele gedachte soms, een kleine handeling, een vriendelijkheid. Iets wat op zichzelf onbetekenend lijkt. Het gebeurt zo vaak. Maar op dat ogenblik beroert het je. Dan lijkt het net zo'n wonderzaadje. Van daaruit kunnen je gedachten gaan klimmen. Op den duur zie je een ideaal, wat zonder dat, voor jou onbereikbaar geweest zou zijn. Zelfs niet zichtbaar geweest zou zijn. Dan moet je aan de verwerkelijking gaan beginnen.

In de esoterie betekent verwerkelijking niet alleen denken, maar ook handelen. Met handelen en denken samen bereik je op een gegeven ogenblik dat hogere niveau, die hogere wereld. In deze hoge wereld vind je ook allerhande krachten, die nieuw zijn. Denk niet, dat esoterie alleen maar beschouwelijk is. Of u wilt of niet, u verkrijgt bepaalde magische vermogens. Of u wilt of niet, u krijgt een inzicht in een geestenwereld, die voor anderen misschien idioterie of onzin lijkt, maar die voor u zó reëel is, dat u begrijpt, wat zij betekent voor u en de wereld. Maar ga je dat verkeerd gebruiken, dan gaat het je net als onze Jacob, die, als ik mij niet vergis, een zeis en een bijl stal, en een slijpsteen nam..... die hem niet toebehoorden, en daardoor zichzelf in gevaar bracht, met het gevolg, dat hij weer heel gauw beneden was.

De zelfzucht van de mens zal hem er heel vaak toe brengen om een esoterisch bereiken, een innerlijkheid te bereiken, om zichzelf te verheffen. "Ik ben een bijzonder mens". Daar heeft hij al de bijl, de bijl, waarmee zo dadelijk het hele staketsel, waarlangs hij omhoog is geklommen, omvalt. Hij zegt: "Ik ben toch eigenlijk een ander mens, dan andere mensen". Dat is een doods begrip. Dat doet je sterven voor de wereld. Daar heb je de zeis gestolen. Als je daarbij dan ook nog zegt: "Omdat ik weet wat de waarheid is en iedereen moet naar mij luisteren", heeft hij de slijpsteen ook. Dan is het drama compleet. Dan ga je, doordat je de dingen met jezelf gaat verbinden en ze niet blijft zien als een kosmische verhouding, jezelf vernederen.

Het is juist deze gedachtegang, die ik vandaag wil illustreren. Ik doe dit niet, zoals gebruikelijk, met een verhaaltje. Ik ben geen verhaaltjesverteller, dat hebt u misschien al gemerkt. Misschien kan ik die gedachten toch wel weergeven op een manier, dat zij u iets zeggen.

Ik leef in duistere krochten,
omgeven door demonen, die dreigen en honen,
lijk ik vervallen van alle menselijkheid.

Ik zie een licht, dat mij wel lokt
en span mijn krachten in om voort te gaan
en vind van stijging het begin,
verhef mij reeds in waan.

Ik zie een straal van 't gouden licht
en meen dat nu te vangen.
Ik wil het bij mij dragen.
Teken van bereiken, van gestild verlangen.

Maar ik kan het niet behouden.
Wanneer ik uit het duister grijp naar het hoogste licht,
dan kan ik het licht niet nemen.

Licht te nemen is een waan.
Wie licht wil nemen voor zichzelf
zal in het licht weer ondergaan
en sterven in de duisternis.

Maar wie met lichtstraal wordt tot licht,
verlatend eigen Ik, beperkingen
van begrensd en onbegrepen haast bestaan,
die kan met het licht tot bron van licht,
tot aan de zonne gaan.

Gij zijt geboren uit een zon van licht.
En in dit licht zijt gij een werkelijkheid.
Daarbuiten zijt gij slechts een droom,
een waanbeeld, dat gij zonder schroom
verwerpen moogt, indien uw wezen dat gedooft.

Wilt gij weten om de werkelijkheid;
Leer dát, wat in u spreekt.
Het licht, dat deel is, ook van u,
buiten alle waan van duivels en dreigingen,
te ondergaan, te begrijpen.

Dan zult gij weten, hoe vrij gij zijt.
Dan zult gij weten, hoe aaneengereid
de levens samen vormen een keten,
gaande van God tot God.
Cirkelgang, waaruit de Schepper, vanuit Zijn wezen,

waarin Gij zelf zijt, ternauwernood bewust:
Licht van de zon, dat even slechts een schepping kust
om terug te gaan, waar zijn Zijn begon.

U ziet, de verhaaltjes liggen mij niet. Maar misschien kan ik u op deze manier toch een gedachte en beeld geven van wat esoterie eigenlijk is. Esoterie is datgene, wat achter alles verscholen is. Begrepen, ondergaan, maar ook geworden tot je eigen wezen. Alles, wat buiten je is, is natuurlijk belangrijk. Je hebt in de wereld je plichten en verplichtingen, de bittere noodzaken en datgene, wat je bent en begeert, boven al het andere uit. Daarom ben je als Licht uitgegaan. Je hebt geen zinloze bindingen in de materie, of in een bepaalde sfeer. Er is altijd rede en zin. Maar je mag er je eigen wezen niet voor vergeten. Wanneer je werkelijk durft te zeggen: "Ik ben eigenlijk Kracht Gods. Al wat ik ben, moet worden gevormd uit God en niet uit mijzelf". Dan ben je op het juiste pad. Je zou het misschien ook zó kunnen uitdrukken:

Gedragen op des Heren hand, liggen wijde wateren,
omzoomd door schemerend land.
Een schip, dat op het water vaart,
kiest zich een verre koers
en moet nu over 't water gaan.

Maar eens keert het schip terug,
het heeft zichzelf verrijkt,
zoals, als wat in de ruimen schuilt
aan rijkdom, wat ons wel blijkt.

Dan ligt het water, wijd en stil,
gevat in des Heren hand.
En schemert dan de einder nog
de dunne streep van 't land.

Maar voor de schipper telt het niet.
Hij zegt: "Ik vaar behouden thuis".
Hij ziet niet zee en land en lucht,
maar slechts het kleine huis,
waaruit hij in de wereld ging.
Waartoe hij nu weer vlucht.

En dan bracht hij de zijnen,
dan neemt hij het roer
en laat met een laatste manoeuvre
vallen het anker en eindigt daarmee de reis,
het noodzakelijk oeuvre,
hem opgedragen door Hem,
die ze schiep.

Dan zegt hij: "De taak is volbracht".
Dan wenst hij een prettige tijd:
"Ik ben weer thuis".
Wenst de mannen misschien "Goedenacht"
en voelt weer veilig zich thuis.

Ik vind het natuurlijk heel erg jammer, wanneer je er niets van verstaat. Wat ik hiermee wil zeggen is dit: Zoals een zeeman over zee gaat, en in zich iets van het thuis wat hij achter laat, meedraagt, een herinnering, misschien afgeleid door vele vreemde dingen en toch komt hij met een honger terug. Zo gaat het ons. Wanneer wij dat thuis ons nu maar goed voor weten te stellen, dan nemen wij automatisch de koers huiswaarts. Het gaat hier niet om de reis, het gaat om het doel.

In de esoterie gaat het niet om de mooie stellingen. Het gaat niet om de verheffing van het innerlijk wezen. Het gaat er niet om, of je wijs bent, of dom, in de ogen van de mensen. Het gaat er alleen maar om, of je die thuishaven maar vindt, of je God vindt in jezelf. De manier waarop je dat vindt, is van minder belang. Wie zal u vragen hoe precies de koers was en hoeveel golven u hebt gekruist, wanneer u zo' n reis over zee maakt. Dat is dwaasheid. Wanneer u van haven tot haven komt en zo mogelijk in snelle tijd, dat is belangrijk en het andere telt niet.

Esoterie is niet de lange pijnlijke studie, waarin de feiten zich opstapelen, totdat ze je overweldigen. Esoterie is: het kennen van de koers en het volgen daarvan, ook wanneer het wel eens lijkt, dat er rond je niets is dan leegte. Zoals een zeeman soms gevangen is in de ronde horizon, die als een koepel rond hem staat, terwijl er verder niets is dan water. Op die manier zult u ook in het leven staan, wanneer u aan esoterie doet. Het zal u lijken alsof u alles achter hebt gelaten, al uw boten misschien hebt verbrand en nu in de leegte staat. Dat is niet waar. Wanneer u de koers kent, wanneer u weet waar u naar streeft en u gaat voort daarmee, dan komt er een ogenblik dat u weer dat duidelijke beeld krijgt, geestelijk. Dat u weer die zin van toebehoren, van één-zijn-met in uzelf vindt na alle perioden van verlatenheid.

Denk nooit, dat esoterie gemakkelijk is. Het is een mooi woord, maar het is vaak een heel moeilijke taak. Als je die taak volbrengt, dan moet dat ook niet zijn, omdat je met een rijke lading binnen wilt komen, als een hoog verheven, of zuivere, of grote geest. Maar alleen, omdat je die waarheid van de herinnering aan God, die in je leeft, tot de werkelijkheid van je bestaan doet maken. Als je dat doet, vrienden, dan heb je eigenlijk alles gezegd, wat er te zeggen is. Dan heb je gedaan, wat er te doen valt.

Misschien vindt u het vreemd, dat ik de opmerking zo maak, maar: is niet heel veel van onze esoterie verwarrend, wanneer wij ons te veel bezig gaan houden met omschrijving, van wat God is, van wat geesten zijn, wat dit is en wat dat is? Is het nu werkelijk noodzakelijk, dat wij al die dingen kennen? Of is het alleen maar noodzakelijk, dat wij dat doel vinden, waardoor onze innerlijke werkelijkheid sterker en sterker wordt, tot zij ons het enige werkelijke doel is.

Volgens mij is het laatste het belangrijkste. Geen geleerdheid, maar een leren jezelf te zijn, een leren datgene, wat in je schuilt te laten werken, i.p.v. je uiterlijk. Als dat uiterlijke eens een keertje faalt, je je mond eens voorbij praat en eens iets doet, wat eigenlijk niet zo heel erg in overeenstemming is met wat je goedvindt: treur er niet te veel over, maar leer eruit. Blijf vasthouden in dat ideaal in jezelf. Streef daar naar. Dan zul je op den duur je thuishaven vinden. Dan vind je dat het Licht van God verborgen is in jezelf, plotseling, als een kostelijke schat. Als je uit een hele hoop doosjes, die samen misschien f1.- kosten, een edelsteen haalt, die miljoenen waard is, dan vergeet je de doosjes. Zo gaat het u ook. Op het ogenblik dat je God in jezelf ontdekt, dan vergeet je de voertuigen. Dan vergeet je alle moeilijkheden. Daarom geloof ik wel, dat het zaak is, dat wij dat proberen te doen, door de juiste richting van streven te vinden. Dat is onze persoonlijke taak, niet die van een ander.

Vrienden, daarbij laat ik het dan voor vanavond.

Goedenavond.